

DOBROMIŁA
AGILES

PRZEWODNIK
PO SŁOWIAŃSKICH
MIEJSCACH MOCY

DOBROMIŁA
AGILES

PRZEWODNIK
PO SŁOWIAŃSKICH
MIEJSCACH MOCY

Redaktorka prowadząca: Marta Budnik
Wydawcy: Agnieszka Fiedorowicz, Wojciech Ciuraj
Redakcja: Lena Marciniak-Cąkała
Korekta: Kinga Dąbrowicz
Mapy w książce: © Paulina Wojciechowska
Projekt okładki i zadruku wnętrza: Łukasz Werpachowski
Grafiki na okładce i zadruku wnętrza: © deviney designs, © anitapol, © Hanna,
© Anna Garifulina, © Liliya, © Adrian, © Grin Katalin / Stock.Adobe.com
DTP: pagegraph.pl

Copyright for the text © 2026 by Dobromiła Agiles

Copyright © 2026, Illuminatio an imprint of Wydawnictwo Kobiecte
sp. z o.o.

Wszelkie prawa do polskiego przekładu i publikacji zastrzeżone. Powielanie i rozpowszechnianie z wykorzystaniem jakiejkolwiek techniki całości bądź fragmentów niniejszego dzieła bez uprzedniego uzyskania pisemnej zgody posiadacza tych praw jest zabronione.

Wydanie I
Białystok 2026
ISBN 978-83-8417-829-4

Grupa Wydawnictwo Kobiecte | www.WydawnictwoKobiecte.pl

Bliss

Spis treści

Wstęp	11
Zanim wyjedziesz	15
Czym są miejsca mocy	15
Jak rozpoznać miejsce mocy	20
Czy miejsce mocy musi być „słowiańskie”	25
Miejsca mocy a kosmici	30
Miejsca mocy a duchy przodków	32
Miejsca mocy a magia	35
Co robić (i czego nie robić) w miejscu mocy	39
Dolnośląskie	45
Ostrów Tumski	46
Kocia Góra w Trzebnicy	50
Błędne Skały	52
Kamienny wał obok Kopańca	54
Dobre Źródło obok Karpacza	56
Ślęża	57
Radunia	63
Kowalowa Góra	65

Kujawsko-Pomorskie	69
Nowogród	70
Góra Świętego Wawrzyńca	71
Kruszwica i Gopło	73
Grobowce megalityczne	76
Bodzia	80
Biskupin	81
Lubelskie	87
Góra Chełmska	89
Lublin	91
Źródło Miłości w Nałęczowie	95
Diabelskie kamienie	97
Grodzisko w Żmijowiskiej	99
Lubuskie	101
Wzgórze Słońca w Gorzowie Wielkopolskim	103
Łagów	105
Jezioro Niesłysz	107
Święta wyspa na Paklicku Wielkim	110
„Kamień runiczny” w Łęgowie	113
Łódzkie	117
Tum pod Łęczycą	119
Góra Chełmo	122
Kapliczki w Łagiewnikach	125
Żarnów	129
Małopolskie	133
Wawel	135
Kopce Krakowa	145

Wróżna Góra.....	151
Jaskinie (Żarska, Wierzychowska Górna, Ciemna, Nietoperzowa)	152
Pleszów.....	163
Babia Góra.....	166
Mazowieckie	171
Grodzisko w Kosmatej Górze	173
Wzgórze Tumskie w Płocku	175
Wzgórze Gaik.....	178
Góra Grodowa w Wyszogrodzie	181
Pogański kamień w Głupiance.....	183
Menhir w Korczewie.....	186
Grodzisko w Podeblöciu	188
Grodzisko Piotrówka w Radomiu.....	190
Opolskie	195
Góra Świętej Anny	196
Kultura łużycka na Śląsku Opolskim.....	199
Nowa Cerekwia.....	202
Nekropolia z epoki brązu w Kietrze.....	205
Ostrówek w Opolu	207
Podkarpackie	213
Świątynia Słońca w Nowinach Horynieckich.....	216
Kopiec Tatarski w Przemyśle.....	219
Przeworsk.....	221
Kurhany ziemi przemyskiej.....	224
Lesko nad Sanem	227
Horodyszcze.....	229
Karpacka Troja.....	232

Podlaskie	237
Puszcza Białowieska.....	238
Osada na wzgórzu w Haćkach k. Bielska Podlaskiego.....	247
Babia Góra w gminie Choroszcz.....	249
Kamienne baby Podlasia.....	250
Cisowa Góra.....	253
Święte Miejsce k. Augustowa.....	257
Drohiczyn.....	259
 Pomorskie	 263
Święta Góra w Gdyni.....	265
Grodzisko w Sopocie.....	268
Góra Rowokół.....	270
Odry.....	274
Węsiory.....	278
Kamienny krąg w Leśnie.....	280
Piaszno.....	283
Kamienne Wesele w Trątkownicy.....	284
 Śląskie	 289
Jasna Góra w Częstochowie.....	291
Wzgórze Zamkowe w Cieszynie.....	294
Góra Świętej Doroty.....	297
Wzgórze Klimont.....	299
Rondel w Pietrowicach Wielkich.....	301
Palenica.....	304
Osiedle Wały (grodzisko) w Złotym Potoku.....	306
 Świętokrzyskie	 311
Łysa Góra.....	313
Góra Witosławska.....	316

Góra Dobrzeszowska	319
Góra Grodowa k. Tumlina	323
Góra Mokoszy w Makoszynie	324
Kurhany świętokrzyskie	326
Osada z kultury przeworskiej w Jakuszowicach	331
Gródek Leśny k. Przysuchy	333
Warmińsko-Mazurskie	337
Wyspa Gilma na Jeziorze Dobskim	339
Galindia nad jeziorem Bełdany	340
Czarci Ostrów i Czarcia Góra	342
Sanktuarium w Długim Kącie	343
Kamień ofiarny w Dybowie	344
Pogubie Wielkie i Pogubie Małe	346
Pruskie kamienne baby	347
Grodzisko w Poganowie	351
Olsztyn	353
Wielkopolskie	357
Grodzisko w Gieczu	359
Wzgórze Lecha w Gnieźnie	362
Ostrów Lednicki	366
Grób książniczki spod Piły	368
Kurhany w Łękach Małych (Wilanowo)	371
Grodzisko w Grzybowie	372
Wielkopolskie piramidy	374
Zachodniopomorskie	377
Grzybnica	379
Cmentarzysko megalityczne w Borkowie	383
Góra Chełmska	385

Szczecin	389
Święte wyspy Pomorza Zachodniego	392
Święta Góra Polanowska	394
Wolin	397
 Zakończenie: odnajdź własne miejsce mocy	 403
Alfabetyczny spis miejsc	411
Bibliografia	423

Wstęp

Czy zdarzyło się wam kiedyś trafić do miejsca, w którym czuliście się wyjątkowo dobrze?

Być może wizyta w nim sprawiła, że wasze myśli się wyciszyły, serce wybijało spokojniejszy rytm, oddech stał się pełniejszy i bardziej regularny? Może czuliście wyjątkową podniosłość przestrzeni i chwili, wrażenie połączenia z przodkami, naturą bądź całym kosmosem, które wywoływało mrowienie i gęsią skórę? A może po prostu nagle poczuliście przypływ pozytywnej energii, wasze ciała wydały się naraz lekkie i sprawne, ból i poczucie smutku zniknęły?

Niektórzy tak bardzo zakochują się w uczuciach, które mogą przyjść bądź spłynąć na nich w miejscach mocy, że zaczynają tam wracać. Wybierają swoje ulubione „punkty energetyczne” na mapie kraju lub świata i co jakiś czas wybierają się tam na swoistą „duchową pielgrzymkę”, by naładować baterie, poprosić o pomoc przodków, bogów czy Wszechświat albo po prostu przemyśleć coś w ciszy i skupieniu. Taka jest właśnie – niezwykle, tajemnicza i niewytłumaczalna – siła oddziaływania miejsc mocy. Ich poznanie wymyka się nauce, ale tysiące ludzi na całym świecie zna

uczucie, którego w nich doświadczają. Spróbujcie ich przekonać, że się mylą!

Takie stanowiska na terenie naszego kraju nierzadko są związane z historią i dziedzictwem naszych słowiańskich przodków. Nic dziwnego – dowody archeologiczne wskazują, że obiekty kultu sytuowane były na wzgórzach, wzniesieniach, wyspach. Słowianie otaczali też ogromną czcią zbiorniki wodne: jeziora, rzeki, źródelka. Po przyjęciu nowej religii wiele z tych miejsc zachowało swój sakralny charakter. Z kolei inne przeciwnie, identyfikowane były odtąd jako diabelskie i nieczyste. Dlatego niech was nie zdziwi, drodzy czytelnicy, że tak często będę pisać o zakonach, klasztorach, kościołach, szczególnie wyjątkowo starych, średnio-wiecznych. Tam, gdzie onegdaj oddawano cześć słowiańskim bogom, bardzo szybko powstały chrześcijańskie świątynie, mające ugruntować religijną i kulturową pozycję Kościoła na polskich ziemiach.

Z miejscami zaprezentowanymi w tym przewodniku łączą się niezwykle legendy i podania – częściowo dostępne w książkach i Internecie, częściowo wysłuchane przeze mnie osobiście podczas moich wieloletnich wędrówek. Musicie bowiem wiedzieć, że odwiedzanie starych świątyń, grodzisk, stanowisk archeologicznych i „świętych obiektów” w Polsce i na świecie od lat stanowi mój ulubiony sposób spędzania wolnego czasu. Dzięki temu udało mi się przeżyć mnóstwo niezapomnianych chwil, poznać fascynujących ludzi i wysłuchać niezwykle opowieści, którymi mam zamiar się z wami podzielić. Taki wyjazd zawsze jest dla mnie przygodą, zarówno na gruncie duchowym, jak i po prostu ze względu na wysoką wartość przyrodniczą, historyczną bądź kulturową zwiedzanych miejsc.

Nie w każdym miejscu mocy miałam szansę pomedytować w ciszy i spokoju. Czasem przewijało się przez nie zbyt wielu

ludzi albo moje dzieci były tak absorbujące i tak bardzo potrzebowały mojej uwagi, że nie miałam przestrzeni na kontemplację. Nigdy jednak nie żałowałam, że się tam wybrałam, nieraz pokonując wielokilometrową trasę – na koniec dnia miałam to przejmujące, słodkie uczucie naładowanych baterii oraz doświadczenie czegoś ważnego i potrzebnego w moim życiu.

Chciałabym, aby ten przewodnik był dla was zarówno inspirującą lekturą kanapowo-poduszkową, po prostu ciekawą książką wypełnioną niezwykłymi historiami, legendami i opowieściami o miejscach, gdzie nasi przodkowie oddawali cześć Starym Bogom, jak i faktycznym informatorem turystycznym, z którym będziecie mogli się wybrać w podróż po miejscach mocy. Jako że zadaniem publikacji jest spełniać obie te role jednocześnie, zdecydowałam się podzielić ją tak, by każdy kolejny rozdział zawierał opis obiektów z danego województwa. Jak zapewne szybko zauważycie, w niektórych regionach Polski znalazło się dużo więcej propozycji niż w innych i choć robiłam wszystko, by wyrównać tę dysproporcję, wygląda na to, że po prostu pewne obszary stanowią naturalne skupiska mocy.

Czasem w opisy historii i wyjątkowości danych miejsc wplątałam własne wspomnienia, a innym razem związane z danym obszarem legendy, pełne niezwykłych przygód i postaci.

Całość poprzedzona jest częścią teoretyczną, w której tłumaczę, czym jest miejsce mocy i jak właściwie powinniśmy się zachować, gdy je odwiedzimy – a dla czarownic dorzucam również kilka medytacji i zaklęć do przeprowadzenia tam, gdzie będzie to możliwe, w ciszy i skupieniu. Nie pomijajcie, proszę, tego wstępu, pozwoli on wam bowiem lepiej zrozumieć naturę tych niezwykłych punktów energetycznych Ziemi i być może nauczy, w jaki sposób odnaleźć je w waszej okolicy – nawet jeśli nie są opisane w książkach i zaznaczone na mapach.

Zanim wyjedziesz

Czym są miejsca mocy

Historia miejsc mocy jest równie stara jak sama ludzkość. Od zarania dziejów nasi przodkowie wierzyli, że niektóre obiekty i przestrzenie są wyjątkowe, bardziej „święte” od innych. Z religijnego punktu widzenia były to dla ludzi tereny szczególne, na których mogli przebywać sami bogowie bądź które skrywały przejścia, drzwi do ich świata. Najczęściej były one przy tym traktowane jak niedostępne lub niebezpieczne, a by uczynić je nieco bliższymi człowiekowi, ale też by wykorzystać drzemiącą w nich moc, budowano tam świątynie, układano kamienne kręgi, stawiano ołtarze.

Często były to miejsca wyróżniające się na tle innych, na przykład najwyższe wzniesienia, wyspy pośrodku jezior, płaskie, ogromne głazy „rzucone” nagle w samym centrum gęstego lasu bądź słonecznej łąki, źródelka wytryskujące spod ziemi, jaskinie o niezwykłych, zapierających dech w piersiach szatach naciekowanych. Od tysięcy lat historia ludzkiej cywilizacji jest nierozłącznie spleciona z takimi miejscami, dzielącymi przestrzeń na *sacrum* i *profanum*.

Najstarsze stanowiska archeologiczne, stanowiące kompleksy niezwykłych, monumentalnych kamiennych budowli o niewątpliwie religijnym przeznaczeniu pochodzą już z neolitu. Przykładowo, tureckie Göbekli Tepe, czyli dosłownie „Wybrzuszone Wzgórze”, datowane jest na około 10 tys. lat p.n.e., a jego odkrycie zupełnie zmieniło dotychczasowe postrzeganie epoki kamienia! Z kolei Stonehenge, bodaj najśłynniejszy europejski obiekt megalityczny, był związany z niespotykaną jak na czasy prehistoryczne wiedzą astrologiczną i rytuałami na cześć słońca i księżyca, które odprawiane są tam po dziś dzień. Starszy od niego jest Newgrange w Irlandii, wybudowany tak, by w przesilenie zimowe światło wpadało prosto do wewnętrznej komory.

Przykłady można mnożyć. Na całym świecie znajdują się zachowane w mniejszym lub większym stopniu prastare obiekty religijnego kultu, które wykazują bardzo interesujące właściwości.

Nie jestem radiestetką, nigdy nie używałam wahadełka ani różdżki, choć wydaje mi się to ciekawą praktyką. Wspominam o radiestezji, ponieważ wiele osób nierozzerwalnie łączy ją z pojęciem miejsc mocy. W niektórych podręcznikach i przewodnikach prezentujących takie obiekty przeczytacie, że emitują one wysokie promieniowanie, do którego używa się tak zwanej skali Bovisa. Za pomocą wahadełka radiesteci mierzą pozytywne promieniowanie, które powinno przekraczać 18 tys. jednostek, a w szczególnych przypadkach – nawet 50 tys. Mówi się, że te ostatnie wyniki dotyczą tak zwanych czakramów Ziemi, czyli miejsc o bardzo wysokiej koncentracji pozytywnej, prozdrowotnej energii.

Sama koncepcja czakramów wywodzi się z nauk Wschodu, z hinduizmu i buddyizmu. Czakramy oznaczają ośrodki energetyczne w ciele człowieka. Dzisiejsza duchowość odnosi je również do pewnych punktów na naszej planecie. Ma ona, zdaniem niektórych radiestetów, posiadać własny system energetyczny, na

wzór czakr w ludzkim ciele, choć dużo bardziej skomplikowany i bogatszy. W miejscach, gdzie znajdują się przecięcia linii owych subtelnych, niewidzialnych energii, kumuluje się uzdrawiająca moc o magicznych właściwościach. Co ciekawe, często są tam pozostałości po prastarych obiektach kultu. Niektórzy tłumaczą to zjawisko tym, że nasi przodkowie byli dużo bardziej wyczuleni na niedostrzegalne gołym okiem fluktuacje natury, że choć pozbawieni sprzętów, mieli wyostrzoną intuicję bądź dysponowali tajemną wiedzą, być może nawet przekazaną przez bogów lub inne istoty, dzięki której wzniesli tajemnicze budowle w czakramach Ziemi, w miejscach mocy.

Osobiście mam nieco inną koncepcję. Chociaż takie zagadki i niewyjaśnione hipotezy uważam za szalenie intrygujące i uwielbiam je zgłębiać, to dla mnie miejsce mocy wcale nie musi promieniować konkretną energią, mierzalną za pomocą skali.

Nazywam „miejscami mocy” takie obiekty czy obszary, które przez swoją historię, nierzadko związaną z pogańskimi kultami, albo przez wyjątkowe walory przyrodnicze sprawiają, że coś się we mnie porusza. Dotykają czegoś pierwotnego, czegoś świętego, co wiąże się z moim poczuciem jedności z przodkami, z naturą, a może nawet z całym Wszechświatem. I właśnie dlatego moja mapa „czakramów Ziemi”, którą prezentuję w tym przewodniku, wcale nie jest zgodna z „oficjalną” mapą miejsc mocy, na którą możecie się natknąć w Internecie lub innych publikacjach. Niewątpliwie w każdym z tych punktów, które osobiście odwiedziłam, „coś” jest. Czy nazwałabym to jednak promieniowaniem w skali Bovisa? Chyba nie, chociaż jeżeli odpowiada wam taki sposób mierzalności „magii” danego miejsca, wcale nie zamierzam tego negować.

Pamiętajmy, że nawet jeśli nie wierzymy w samą koncepcję „miejsc mocy” w znaczeniu, jakie nadały im współczesny New Age i dzisiejsza duchowość, to absolutnie nie możemy ignorować faktu,

że idea wyjątkowych, świętych miejsc jest bardzo stara i znalazła się we wszystkich systemach mitologiczno-religijnych świata.

Przykładowo, starożytni Grecy wierzyli, że Delfy, położone na zboczu góry Parnas, gdzie słynna wyrocznia przepowiadała przyszłość, są „pępkiem świata”. Znajdował się tam Omfalos, święty kamień, przy którym według mitu spotkały się dwa orły wypuszczone przez Zeusa. Na innym szczycie, Olimpie, mieli przebywać także pozostali greccy bogowie.

Z kolei w hinduizmie funkcję świętej góry pełniła Kajlaśa, gdzie swą siedzibę mieli Pan Śiwa i jego żona Parvati. Szczyt ten do dzisiaj jest bardzo ważnym miejscem kultu dla wielu wyznawców: hinduistów, buddystów, dżinistów. Oficjalnie nikt nigdy go nie zdobył, gdyż jest to prawnie zabronione.

W japońskim shintoizmie świętą górą jest Fudzi, którą ma zamieszkiwać bogini Konohanasakuya-hime. Pielgrzymi od setek lat wspinają się tam, by przeżyć swoje duchowe oczyszczenie, zrealizować wielką życiową wyprawę, sprawdzić się i zbliżyć do oświecenia. Technicznie Fudzi jest czynnym wulkanem, co w dawnych wiekach niewątpliwie zwiększało jego wyjątkowość, ale i poczucie zagrożenia, jak to zwykle bywa z miejscami świętymi.

W Australii znajduje się charakterystyczny, rdzawopomarańczowy szczyt Uluru, znany także jako Ayers Rock. Jest to w zasadzie ogromny kamień – stworzony z piaskowca monolit, na który wspinaczka jest od 2019 roku zakazana, by nie urazić rdzennych mieszkańców tych terenów. Od tysięcy lat uważają go za miejsce święte, stworzone w Czasie Snu, czyli w mitologicznym okresie powstawania świata.

Słowianie również mieli swoje święte góry. Te, które występują dzisiaj na terenie Polski, opisuję w przewodniku. Nasi słowiańscy sąsiedzi również mogą się poszczycić wyjątkowymi miejscami kultu usytuowanymi na wzniesieniach. Z częścią z nich związane

są ciekawe legendy, jak na przykład z Górą Říp w Czechach, gdzie wedle podań (na przykład Kroniki Kosmasa) pierwszą osadę miał założyć legendarny protoplasta narodu, jeden z trzech braci, Czech. Dziś na szczycie znajduje się Rotunda Świętego Jerzego z XI wieku.

Inną znaną miłośnikom Słowiańszczyzny czeską górą jest Radhošť, według podań dawne miejsce kultu Radogosta, czyli domniemanego boga Słowian Połabskich, o którym pisali kronikarze. Na szczycie znajduje się krzyż z 1805 roku, Kaplica Świętych Cyryla i Metodego oraz rzeźba słowiańskiego boga, wykonana przez współczesnego artystę.

Z kolei w Kijowie znajduje się Łysa Hora, czyli Łysa Góra, obecnie będąca rezerwatem przyrody. Według wschodniosłowiańskich legend była ona miejscem spotkań czarownic i diabłów, zupełnie jak nasza polska. Zainspirowała na przykład Nikołaja Gogola czy Modesta Musorgskiego do stworzenia dzieł literackich i muzycznych. Podania głoszą, że w zamierzczłych czasach wycinano tutaj drzewa, a także usuwano ich korzenie, aby nie przeszkadzały w słowiańskich rytuałach religijnych. Właśnie na skutek takich działań góra stawała się „łysa”. Po nadejściu chrześcijaństwa interpretowano to jako wpływ sił nieczystych.

Z kolei na południowej Słowiańszczyźnie, w Chorwacji, znajduje się góra Perun, a w jej pobliżu – wzgórze Veles. Dziś na szczyt wiedzie droga krzyżowa, kończąca się cerkwią i krzyżem z malowniczym widokiem na położony w nadmorskiej dolinie Split. Badacze uważają, że nazwa góry wskazuje na prastary ośrodek kultowy. Podobnie jest w przypadku góry Triglav na Słowenii.

Wzniesienia odgrywały w mitologicznej wyobraźni naszych przodków ogromnie ważną rolę. Dziś przebywanie w takich miejscach i możliwość oglądania ruin – lub jeśli takowe się nie ostały, choćby wejście do starego, średniowiecznego kościołka czy cerkwi –

może być tak silnym przeżyciem duchowym, że nie potrzebujemy skali Bovisa, by stwierdzić z całą pewnością, że jest tam moc.

Tak samo zresztą jest z wyspami na jeziorach lub morzach. W wielu kulturach święte wyspy pojawiały się jako miejsca szczególne: odizolowane, trudno dostępne i symbolicznie oddzielone od zwykłego świata. Nierzadko wiązały się z kultem religijnym i legendami o magicznych sanktuariach albo portalach do mitologicznych krain. Dość wymienić grecką Delos, gdzie mieli się narodzić Apollo i Artemida, celtycką Ionę w Szkocji, japońską Shikoku czy słowiańską Rugię, gdzie w Arkonie znajdowała się bodaj najśłynniejsza Świątynia Świątowita. W Polsce ślady ośrodków kultowych odkryto na jeziorze Gopło, na Ostrowie Tumskim, na Jeziorze Dobskim i tak dalej. O wszystkich z tych polskich miejsc piszę w tym przewodniku.

Wyspy, jako przestrzenie odizolowane, wyłaniające się tajemniczo z mgły, symbolizowały dla naszych przodków inną rzeczywistość, nierzadko również miejsce narodzin bogów. Nic dziwnego, że właśnie w ich pobliżu znajduje się dzisiaj tak duża liczba stanowisk archeologicznych.

Ale niekoniecznie musimy jechać na duchową pielgrzymkę na najwyższą górę w województwie bądź dziką, zarośniętą wyspę pośrodku jeziora. Punkty mocy czy „czakramy Ziemi” znajdują się też w lasach, kościołach, na łąkach, zamkach, a nawet w centrach miast. Odrobina zagłębienia się w lokalną historię oraz legendy pozwoli wam je odkryć, a być może nawet przeżyć na nowo, jeśli już mieliście okazję je odwiedzić.

Jak rozpoznać miejsce mocy

Uważam, że każdy z nas potrafi rozpoznać miejsce mocy, o ile tylko zachowuje otwarty umysł i ma odrobinę wyobraźni oraz intuicji.

W literaturze ezoterycznej spotkacie się z wieloma definicjami. Jedne podają, że miejsca mocy to punkty na naszej planecie, w których występuje duże nagromadzenie ładunków dodatnich, pozytywnie wpływających na nasz organizm. Inne wyjaśniają, że w miejscach mocy mogą się znajdować woda, która ma właściwości lecznicze, skały, które mają zdolność „komunikowania się” z ludźmi, prastare, inteligentne drzewa lub niewidzialne linie emitujące siły magnetyczne. Nazywa się je także „punktami energii” lub polami *qi*.

W myśl filozofii i duchowości New Age w miejscach mocy dobitniej odczuwamy siły wypływające z naszej planety. Jak wspomniałam wyżej, chociaż sam termin jest względnie nowy, zjawisko znane było naszym przodkom od dawna. Wiele miejsc, które zaczęto nazywać „miejscami mocy” lub „miejscami duchowymi”, pierwotnie były obiektami kultu natury.

Wyszukiwaniem takich przestrzeni zajmowali się w ciągu wieków ludzie pochodzący z różnych krajów i kultur, związani z różnymi religiami, o różniących się od siebie światopoglądach. Nie trzeba być neopoganinem, czarownicą czy słowiańskim rodzimowiercą, by odczuwać tę niezwykłość, o której wspomniałam. Pisali o niej chociażby archeolog Alfred Watkins, pasjonat starożytności John Michell, a w Polsce ojciec Czesław Klimuszko, zakonnik i jasnowidz. Prawda jest taka, że miejsca mocy to idea łącząca wszystkie religie i systemy duchowe, dlatego kiedyś mogły się w nich mieścić starożytne świątynie, a dziś stoją tam klasztory, kościoły, synagogi i cerkwie, w których każdego dnia modlą się dziesiątki osób, czując zbawienny wpływ panujących tam „pozytywnych wibracji”. Otaczający nas świat jest pełen magii, która czasem potrafi być bardzo silnie wyczuwalna.

Jak więc rozpoznać takie wyjątkowe miejsce? W różnych tradycjach duchowych i ezoterycznych istnieją na to różne sposoby.

1. Według oficjalnej historii

Zgodnie z tym, co pisałam wyżej, dziś najczęściej za „miejsca mocy” uważa się te stanowiska, które w przedchrześcijańskich religiach były święte. Onegdaj mogły się tam znajdować świątynie, chramy czy gaje. Przez tysiące lat odbywały się tam rytuały i pielgrzymki, co musiało pozostawić na nich magiczny ślad, a w rezultacie kumulację energii. Wiele takich miejsc to góry, kamienne kręgi, źródła, wyspy, co na pewno zauważycie w czasie lektury tego przewodnika.

Innymi obiektami, które mogą być historycznie związane z miejscami mocy, są uzdrowiska czy sanatoria. Ze względu na niezwykle, lecznicze właściwości tamtejszych wód ludzie od zarańia dziejów udawali się do nich nie tylko po przeżycia duchowe, lecz czasem także w celu uzdrowienia ciała.

2. Według odczuć ludzi

Nie każdy z nas mieszka pod górą Ślężą czy przy słynnym stanowisku archeologicznym. Nie zawsze też mamy czas i przestrzeń na to, by poświęcić weekend na daleką wędrowkę do takiego miejsca. Kiedy jednak rozejrzemy się wokół, wybierzemy na spacer po swoim mieście, wsi lub lesie, może się okazać, że magiczne zakątki otaczają nas z każdej strony. Wiele z nich nie zostało naniesionych na żadną mapę, nie figurują w żadnym przewodniku, ale informacje na ich temat można znaleźć na grupach związanych z duchowością i ezoteryką albo podpytując lokalnych mieszkańców bądź członków swojej rodziny. Dobrze pamiętam, że w moim rodzinnym miasteczku krążyły niezwykle opowieści o sanktuarium w Gidlach, związanym z kultem Matki Boskiej, a dla mnie – bogini. Z kolei w lesie nieopodal wsi, gdzie mieszkam teraz z mężem i dziećmi, rośnie ogromny, rozłożysty dąb, oficjalnie pomnik przyrody. Wszyscy sąsiedzi wiedzą, że panuje

tam niezwykle pozytywna energia i chadzą pod niego, by „pomedytować”.

Moim zdaniem najlepszym, najtańszym a zarazem najprostszym sposobem na rozpoznanie miejsca mocy podczas pieszych wędrówek to zdanie się na własną intuicję.

Na co możecie zwrócić uwagę? Na przykład na to, jakie emocje lub odczucia z ciała ogarniają was w momencie, gdy trafiacie do zakątka potencjalnie będącego miejscem mocy. Czy towarzyszy wam spokój, który nagle wprowadza was w ciepły błogostan? Czujecie, że wszystko zaczyna nabierać sensu, problemy zdają się maleć, a ich rozwiązania same wpadają wam do głowy? A może przeciwnie, pojawiają się w was silne, intensywne emocje? Osobiście przeżyłam coś takiego w Odrach. Potrzebowałam całego dnia, by dojść do siebie po tym doświadczeniu. Jeśli pozwolicie sobie na wyostrenie duchowych zmysłów, energia miejsc mocy potrafi być przytłaczająca.

Trafiwszy do takiego zakątka, zwróćcie uwagę na to, co czujecie w ciele. Mam znajomych tak wyczulonych na magiczne zmiany w otoczeniu, że włoski na rękach stają im dęba, w brzuchu wiruje ciepła kula, a stopy jak gdyby same odrywają się od ziemi. Jeżeli sobie na to pozwolicie i usiądziecie gdzieś w ciszy i skupieniu, możecie nawet doświadczyć wizji związanych z danym miejscem, pochodzących „od niego”. Czy będą jedynie efektem waszej wyobraźni, czy może rodzajem przekazu – nieistotne. Ważne, że pozwolą wam zaznać w pełni jedynej w swoim rodzaju magii, której próżno szukać gdzieś indziej.

Niektórzy radzą, by do wykrywania lokalnych miejsc mocy zaangażować zwierzęta. Szczególną intuicją odznaczają się na przykład psy, które mogą pomóc nam odnaleźć pozytywne promieniowanie Ziemi, niewidoczne dla oka.

3. Według radiestezji (przy użyciu wahadełka lub różdżki)

Radiesteci wykrywają miejsca mocy za pomocą specjalnych przedmiotów: wahadełek bądź różdżek. Do określenia właściwości danej przestrzeni używają tak zwanej skali Bovisa. Według tej praktyki im wyższy wynik uzyskuje się w wybranym obszarze, tym silniejsze energetycznie i magicznie miejsce. Jak tłumaczy Janina Lampert-Smak, francuski radiesteta Antoine Bovis ustalił, że wartość 6,5 tys. jednostek uznawana jest za neutralną dla zdrowego człowieka, niższe wartości oznaczają niedobór energii, a wyższe – korzystne wibracje. Późniejsi radiesteci pracowali nad tą skalą, by ją ulepszyć i dodać własne obserwacje: inżynier André Simoneton, Szwajcarka Blanche Merz, a w Polsce Leszek Mateła. Ostatecznie rozbudowano pierwotną skalę Bovisa, dodając do niej pojęcia sfery eterycznej i astralnej oraz sfery czystej istoty duchowej, której promieniowanie wynosi powyżej 50 tys. jednostek. Skalę tę nazywa się dziś skrótem BSM (Bovis-Simoneton-Merz) i najczęściej przyjmuje się do mierzenia pomiaru promieniowania w miejscach mocy.

4. Według linii *ley*

Tak zwane *ley lines* to tajemnicze linie energetyczne łączące miejsca mocy na całym globie, które mają też związek z niezwykłymi zjawiskami, obserwowanymi od czasu do czasu przez przypadkowych świadków. Według teorii linii *ley* niektóre miejsca mocy znajdują się na przecięciach linii energetycznych Ziemi. Poruszając się w linii prostej od jednej starej świątyni bądź kamiennego kręgu czy piramidy, moglibyśmy w końcu dojść do kolejnego, stamtąd do kolejnego i tak dalej. Ta idea pochodzi od Alfreda Watkinsa, brytyjskiego archeologa, fotografa, autora książki *The Old Straight Track*. Zaczął ją popularyzować w latach dwudziestych XX wieku, pierwotnie sądząc, że linie te mogą odwzorowywać

jakieś zapomniane, starożytne szlaki komunikacyjne bądź pielgrzymkowe. Z czasem przyjęto jednak, że mogą one być czymś więcej i mieć szczególne znaczenie duchowe i energetyczne. Niewidzialna siła, jaka z nich emanuje, ma wpływ na ludzi, rośliny i zwierzęta, a także „przyciąga” zjawiska paranormalne, jak UFO czy duchy. Na *ley lines* mają się ponoć znajdować: Stonehenge, Trójkąt Bermudzki, Machu Picchu, piramidy w Gizie i tak dalej. Obiekty te działają niczym ogromne akumulatory. Niektórzy wierzą, że mogą być nawet portalami do innych wymiarów, bramami do innych rzeczywistości. Ponoć samo mieszkanie w pobliżu takich miejsc może naturalnie wzmocnić intuicję, zdolności mediumiczne i paranormalne! Z kolei nasza „ziemska” technologia zachowuje się tam bardzo niepokojąco: psuje się, ulega zakłóceniom, odbiera dziwne sygnały oraz dane.

Chociaż nauka dotychczas nie udowodniła istnienia *ley lines*, koncepcja ta pasuje nie tylko do współczesnej ezoteryki, lecz także do wielu religii i filozofii starożytnych, jak choćby feng shui.

Jak widać, istnieją różne sposoby na rozpoznanie miejsc mocy. Myślę jednak, że najsensowniej jest zdać się na własne odczucia i intuicję. Proponuję, byście rozpoczęli swoje magiczne wędrówki od obiektów opisanych w moim przewodniku, a kiedy już odwiedzicie kilka, kilkanaście czy kilkadziesiąt „power spotów” i nauczycie się, jak reagują na nie wasze ciała i umysły, z pewnością łatwiej będzie wam odnaleźć je w swojej okolicy. Dlatego wskazówki dotyczące tego, jak znaleźć osobiste miejsce mocy, zostawiam na sam koniec.

Czy miejsce mocy musi być „słowiańskie”

Zdaję sobie sprawę z tego, że ta książka nazywa się *Przewodnik po słowiańskich miejscach mocy*. W rzeczywistości, by w pełni oddać

czym jest, jej tytuł powinien brzmieć: *Przewodnik po słowiańskich (i nie tylko) miejscach mocy*. Ale czy wtedy nie byłby odrobinę za długi? Prawda jest taka, że zarówno w czasie moich osobistych wędrówek, jak i później, na etapie przygotowywania tej pozycji, było jasne, że historia Polski to niezwykła, jedyna w swoim rodzaju mieszanka wpływów rozmaitych religii i nacji. Miejsca starożytne, a nawet prehistoryczne, związane z kulturami żyjącymi tu na długo przed tym, zanim na nasze ziemie trafili Słowianie, okazały się równie fascynujące, dlatego więc miałabym o nich nie wspominać? Na niektórych górach i wzniesieniach odnaleziono ślady ośrodków kultowych sprzed kilku, kilkunastu tysięcy lat! Po Celtach czy Germanach przejmowali je wyznawcy słowiańskich bogów, a potem – chrześcijanie. Często te same miejsca były nierozzerwalnie związane z więcej niż jedną grupą etniczną czy religią. Ponieważ dzisiaj wszystkie są położone na terenie naszego kraju, uznałam, że wszystkie zasługują na uwagę.

Rzadko pamiętamy o tym, co się działo w obecnej Polsce w czasach, zanim Słowianie się tutaj osiedlili i podzielili na plemiona, które potem Mieszko I usiłował połączyć w kraj. A przecież już w starożytności te ziemie wcale nie były „pustką cywilizacyjną”, choć formalnie pozostawały poza wpływami Cesarstwa Rzymskiego, na styku obszarów określanych mianem „Germania Magna” oraz „Sarmatia”, czyli rozległych ziem zamieszkanym przez liczne ludy Europy i Azji. Na długo przed pojawieniem się Słowian, które datuje się na około V–VI wiek n.e., obszar ten należał do różnych społeczności: Celtów, Germanów oraz ludów bałtyjskich.

Wiemy o tym nie tylko dzięki stanowiskom archeologicznym, lecz także z greckich i rzymskich źródeł pisanych. Już w czasach starożytnych powstawały pierwsze relacje dotyczące późniejszych polskich terenów. Co prawda tak zwane *Barbaricum* było

dla Greków i Rzymian niezbyt zajmujące, od czasu do czasu jednak pojawiały się na jego temat wzmianki w źródłach.

W czasach rzymskich przez terytorium późniejszej Polski miał przebiegać słynny szlak bursztynowy, łączący Cesarstwo z Morzem Bałtyckim. U Pomponiusa Meli oraz Pliniusza znajdują się wzmianki o jakimś ludzie zamieszkującym wybrzeże Bałtyku, nazywanym „Wenetami znad Wisły”. Z kolei Tacyt, opisując plemiona germańskie, dodaje też informacje o sąsiadujących z nimi Wenetach. Chyba najwięcej wiadomości o ludach zamieszkujących tereny późniejszej Polski i innych państw słowiańskich podaje jednak Ptolemeusz. Opisaną przez siebie krainę zlokalizował na wschód od Wisły, aż do rzeki Don, między Bałtykiem a Morzem Czarnym. Wymienił zamieszkujące ją ludy, wśród których kluczowe znaczenie mieli Wenedowie. Zajmowali ponoć rozległe tereny wzdłuż południowych wybrzeży Bałtyku. Rzymski autor uważał ich za lud liczny i istotny, który w tej części Europy w zasadzie podporządkował sobie wszystkie inne plemiona. Musicie jednak wiedzieć, że w jego rozumieniu Sarmacja była określeniem obszaru geograficznego, a nie etnicznego pochodzenia zamieszkujących ją szczepów. Na tak wielkim terenie mogło przecież dochodzić do ścierania się ze sobą rozmaitych grup etnicznych.

Jedną z ważnych grup wspólnoty indoeuropejskiej, która w starożytności osiedliła się na terenie dzisiejszych Czech oraz Polski, byli Celtowie, obecni tutaj mniej więcej od IV wieku p.n.e. do I wieku n.e. Ich najważniejsze ośrodki osadnicze znajdowały się w Sudetach, na Śląsku oraz w Małopolsce. Oczywiście pozostawili po sobie wiele cennych artefaktów i stanowisk kultowych, z których najciekawsze i najbardziej magiczne opisuję w tym przewodniku.

W wyniku wojen i najazdów miejsce Celtów stopniowo zajęły plemiona germańskie. W późnej starożytności, aż do okresu wędrówek ludów, na terenach obecnej Polski rozwijały się

różne kultury archeologiczne, na przykład przeworska, wielbarska i oksywska. Jednym z najważniejszych stanowisk archeologicznych, o którym na pewno słyszeliście, jest na przykład osada w Biskupinie, związana z kręgiem kultury łużyckiej.

Na przełomie IV i V wieku n.e. rozpoczęła się w Europie wielka wędrówka ludów, zapoczątkowana najazdem Hunów. W jej wyniku liczne ludy germańskie (Goci, Wandalowie, Swebowie i Burgundowie) opuściły obszary Europy Środkowo-Wschodniej i ruszyły na południe oraz zachód. Na pozostawione przez nich tereny zaczęły napływać plemiona słowiańskie wywodzące się z dorzecza Dniepru.

Te miejsca mocy, które faktycznie łączą się historycznie ze Słowianami, często są związane z jakimś stanowiskiem archeologicznym. Podróżując z moim przewodnikiem, odwiedzicie grodziska, wzniesienia i wyspy, wykopaliska, muzea, kurhany, cmentarzyska, pozostałości po wałach kultowych. Nie zdziwcie się jednak, jeśli czasem po wybraniu się dokładnie we wskazaną okolicę znajdziecie tam tylko mały, zarośnięty pagórek, gęsty las czy pole uprawne jakiegoś rolnika... Po niektórych „świętych miejscach” naszych przodków prawie nic nie zostało. Z relacji kronikarzy i latopisów wiemy o paleniu gajów, które nakazał Mieszko I tuż po chrzcie Polski, czy o obalaniu i topieniu posągów dawnych bóstw. Dlatego dziś w tak wielu dawnych miejscach kultu stoją kościoły czy klasztory. Najważniejsze, byśmy to odpowiednio uszanowali i zaakceptowali jako część historii naszego kraju, niezależnie od tego, jaki mamy stosunek do tej trudnej przeszłości. Nigdy nie będę kibicowała wyrażaniu swego sprzeciwu poprzez akty wandalizmu. Uważam, że każdemu odwiedzanemu miejscu należy się respekt dla wyznawców wiary, jaką obecnie ono reprezentuje – czy jest to kościół, cerkiew, czy synagoga. A jako ciekawostkę dodam, że w Polsce istnieje wiele kościołów, w których ścianach lub

fundamentach znajdują się kamienie z pogańskimi symbolami, jak swastyka. To efekt chrystianizacji, podczas której nowe świątynie budowano w miejscach dawnego kultu, często wykorzystując słowiańskie kamienie jako budulec, co miało symbolizować triumf nowej wiary.

Niekiedy może się też zdarzyć, że w jakimś miejscu poczucie się źle. Może przytłoczą was wiążąca się z nim krwawa historia, może atmosfera i refleksja nad nietrwałością wszystkiego, co ziemskie, a może wyjątkowo paskudna lokalna legenda – w takich opowieściach nie brak bowiem zdrad, morderstw i niecnych czynów. Inna sprawa, że jak podają radiesteci i osoby wtajemniczone w ezoterykę, możemy przypadkiem trafić na ciekie wodne albo skumulowaną negatywną energię, na przykład jeśli jest to miejsce dawnych egzekucji, składania ofiar, morderstwa czy samobójstwa. Na Podlasiu mieszkańcy zwykli nazywać takie obszary „czarnymi”: należą do nich bagniska, tereny dawnych cmentarzysk, leśne ostępy, place, na których onegdaj wieszano na szubienicach, i tak dalej. Zgodnie z ludową demonologią mogą je zamieszkiwać różne byty i stworzenia nieprzychylne człowiekowi, takie jak czarty, biesy, przeklęte dusze, upiory, widma. Zdarzało się, że udawałam się do obiektu określanego przez „wtajemniczonych” internautów jako miejsce mocy, zadowolona, szczęśliwa, z zamiarem dobrego spędzenia tam czasu, a okazywało się, że trafiłam na wyjątkowo paskudną „energetycznie”, wysysającą siły, przeklętą ziemię. W takich sytuacjach warto pamiętać o środkach magicznej ochrony, o czym piszę więcej w podrozdziale *Co robić (i czego nie robić) w miejscu mocy*.

W tym przewodniku celowo pominęłam różne ciekawe obiekty związane z późniejszą niż starożytna i wczesnośredniowieczna historia. Mowa o tak zwanych skarbach Templariuszy, piramidach zbudowanych w XVIII i XIX wieku, pałacach związanych

z masonerią i tak dalej. To niewątpliwie fascynujące miejsca kryjące w sobie wiele magii i tajemnic, ale moim założeniem było zebranie tutaj przede wszystkim dawnych miejsc kultu i świętych przestrzeni naszych przodków, dlatego nowożytna historia i wszystko, co z nią związane, nie weszły w skład przewodnika.

Miejsca mocy a kosmici

Zastanawiające i dające do myślenia jest to, jak często nad miejscami mocy dochodzi do obserwacji UFO. Pierwszy raz zwróciłam na to uwagę wiele lat temu podczas duchowej pielgrzymki do Indii, w których przez pewien czas mieszkałam. Mój znajomy Hindus o imieniu Arpit powiedział, że ponoć najwięcej latających spodków widywanych jest nad świętą górą Pana Śiwy, Kajlasią. Zaintrygowało mnie to na tyle, że zaczęłam o tym czytać.

I rzeczywiście. Wygląda na to, że wszystkie miejsca mocy, niezależnie od tego, gdzie leżą, są zarazem tak zwanymi gorącymi punktami na mapie obserwacji UFO, a także innych tajemniczych zjawisk i bytów o niejasnym statusie ontologicznym. O tego typu „nadprzyrodzonych” powiązaniach zaczęto mówić głośniej mniej więcej od drugiej połowy XX wieku, wraz z rozwojem ezoteryki oraz badań nad istotami pozaziemskimi.

W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych brytyjski pisarz John Michell zasugerował, że starożytne cywilizacje znały magiczną strukturę planety (opartą na wspomnianych przeze mnie w poprzednim podrozdziale *ley lines*) i budowały swoje świątynie w miejscach o szczególnej energii. Zafascynowany hippisowską kontrkulturą oraz ruchem New Age, Michell rozwinął ideę Alfreda Watkina dotyczącą linii *ley*, argumentując, że są one rodzajem torów stworzonych w prehistorii, aby kierować pozaziemskimi statkami kosmicznymi. Oczywiście natychmiast

został skrytykowany przez archeologów i cały świat akademicki, lecz okazał im pogardę, wyzwał od zamkniętych jajogłowów i zaczął redagować własną gazetę badającą sprawę tak zwanych zbożowych kręgów. Podobnie jak później Erich von Däniken, Michell wierzył w istnienie starożytnej cywilizacji, która łączyła ludzkość z boskością (przy czym istoty pozaziemskie miały być bogami pogańskich religii), ale wiedza ta została z czasem utracona i zapomniana. Był jednak przekonany, że tradycja ta się odrodzi i ludzkość wejdzie w Złoty Wiek właśnie dzięki nowemu typowi duchowości, który w XX wieku stopniowo zyskiwał na znaczeniu i prowadził do „oświecenia” coraz większej liczby osób.

Mniej więcej w tym samym czasie pozostali badacze UFO zaczęli rozwijać teorię powiązań między miejscami mocy a obserwacjami niewyjaśnionych obiektów i zjawisk. Pośród prób wyjaśnień tej korelacji pojawiło się kilka interesujących pomysłów: na przykład, że miejsca mocy służą kosmitom jak stacje benzynowe – ich niewidzialna energia ładuje statki. Albo że istoty z innych wymiarów wykorzystują te szczególne punkty na Ziemi jako portale bądź sposób nawigacji, że są to ich lądowiska / stacje nawigacyjne / centra dowodzenia i tak dalej. Nie da się ukryć, że programy telewizyjne i książki o starożytnych kosmitach dodatkowo nagłośniły sprawę i podkreśliły wszystkie teorie do tego stopnia, że świadków widujących nad „miejscami mocy” dziwne, wirujące światła zaczęło od lat osiemdziesiątych stopniowo przybywać.

Kilka przykładów? Miasto Sedona jest jednym z najbardziej znanych „miejsc mocy” w Ameryce Północnej. Od kilkudziesięciu lat wiele osób zgłaszało tam obserwacje dziwnych światel na niebie. W relacjach pojawiały się opisy kul światła poruszających się bezgłośnie nad czerwonymi skałami oraz obiektów wykonujących nagłe manewry. Sedona stała się przez to popularnym miejscem spotkań ludzi zainteresowanych UFO i ogólnie duchowością New Age.

W relacjach o UFO często pojawia się też Stonehenge. Choćby w 1976 roku grupa żołnierzy i cywilów twierdziła, że widziała świetlisty obiekt unoszący się nad kamiennym kręgiem. Ruiny świątyni Inków Machu Picchu również występują w relacjach ufologicznych. Turyści i mieszkańcy regionu opisywali czasem jasne kule światła krążące nad górami. W niektórych publikacjach sugerowano, że starożytne miasta Inków mogły być budowane w miejscach o szczególnej energii, co miałoby przyciągać zjawiska UFO.

Czytając mój przewodnik, na pewno zauważycie, że nasze polskie miejsca mocy także nierzadko łączą się z opowieściami o istotach pozaziemskich. Zachęcam was do zachowania otwartego umysłu, obserwacji otoczenia, podpytania lokalnych mieszkańców o najciekawsze historie i relacje, a na koniec, po odwiedzinach, do wyrobienia sobie własnej opinii na temat tych powiązań.

Miejsca mocy a duchy przodków

Kwestia duchów przodków czy też szerzej: dawnych mieszkańców obszarów, gdzie dzisiaj znajdują się zrekonstruowane grodziska, ruiny starożytnych świątyń lub wały kultowe, jest nieodłącznie związana z zagadnieniem miejsc mocy. Mówimy przecież o „świadomym” penetrowaniu pozostałości po niezwykle ważnych dla ówczesnego życia religijnego sanktuariach, o dosłownym stąpaniu po tej samej ziemi, na której onegdaj składano ofiary i wznoszono modły. Nic dziwnego, że czarownice bądź po prostu osoby zainteresowane rozwojem duchowym tak często mają w miejscach mocy poczucie jakiegoś rodzaju przekazu czy kontaktu z przodkami.

Już nasi słowiańscy przodkowie wierzyli, że w pewnych miejscach granica między światem żywych a umarłych jest wyjątkowo

cienka. Były to szczególne, liminalne punkty oddzielające dwie rzeczywistości, gdzie łatwiej można było spotkać rozmaite byty bezcielesne, ale też demoniczne. Mówię tu poniekąd o dwóch zagadnieniach: po pierwsze, o duchach żyjących kiedyś ludzi, swoistych widmach; po drugie, o duchach natury związanych z konkretnym miejscem.

Wiara w to, że dana rzeka, góra czy las mają swoje „duchy”, czyli opiekujące się danym obszarem istoty, z którymi można nawiązać kontakt, pojawia się w wielu religiach świata. Według animizmu duszę mogą posiadać nie tylko ludzie, lecz także rośliny, zwierzęta oraz elementy przyrody pozornie nieożywionej (kamienie, góry, rzeki, wiatry i tak dalej) Część religioznawców przenosi tego typu myślenie na dawnych Słowian. W niektórych wierzeniach, na przykład azjatyckich, zagadnienie to się ze sobą łączy, na przykład jeśli po śmierci człowieka jego duch zwiąże się z danym miejscem, z czasem zostaje on siłą opiekuńczą tej konkretnej góry, rzeki bądź wodospadu.

Wielu radiestetów uważa, że trwające przez setki, a czasem tysiące lat rytuały i modlitwy mogą pozostawiać pewien „ślad duchowy” w krajobrazie. Nawet jeżeli nie wierzycie w istnienie tej niewidzialnej energii, nie możecie zignorować faktu, że dla lokalnych społeczności tego typu miejsca są ważne, ponieważ łączą historię, pamięć i tożsamość wspólnoty. W pobliżu miejsc kultu, penetrowanych przez dzisiejszych archeologów, nierzadko leżą cmentarze bądź kurhany, co dodatkowo potęguje możliwość kontaktu z duchami żyjących tam i pochowanych po śmierci ludzi.

W miejscu mocy możemy spróbować skontaktować się z tymi bezcielesnymi bytami – czy to opiekującymi się daną przestrzenią, czy będącymi śladem dawniej zamieszkujących ją ludzi. Jeśli nam się to uda, możemy doświadczyć niezwykłych wizji z przeszłości lub otrzymać odpowiedzi na zadane pytania. Ponoć

słynna młodopolska poetka, Maryla Wolska, dowiedziała się w ten sposób, że jest inkarnacją słowiańskiej kapłanki Świątowi-ta: kręcąc się w kółko, wpadała w trans wśród dzikiej przyrody u podnóża Karpat. W wielu tradycjach duchowych i religiach ist-nieją opowieści, bajki ludowe i legendy o kontaktowaniu się z du-chami przodków w miejscach uznawanych za święte bądź szcze-gólne.

O tym, jak dokładnie można to zrobić, pisze Jason Miller w książce *Sztuka obcowania z duchami*. Według tego poczytnego znawcy i nauczyciela magii kontakt z duchami związanymi z da-nym miejscem mocy wcale nie musi się zaczynać od skompliko-wanego rytuału, który trudno byłoby nam przeprowadzić gdzieś, gdzie kręci się sporo turystów. Wystarczy osobista relacja i szcze-re intencje.

W miarę możliwości spróbujcie usiąść w ciszy. Następnie zwróćcie uwagę na dźwięki wokół was: ruch wiatru, szelest gałęzi drzew, odgłosy zwierząt, może szmer rozmów... Pozwólcie sobie „poczuć” atmosferę miejsca, w którym przebywają duchy. Kon-takt z nimi to w gruncie rzeczy proces podobny do poznawania ludzi – zaczyna się od obecności i uważności.

Na początek warto się przedstawić. W wielu tradycjach ma-gicznych praktykujące czarownice i magowie po prostu mówią na głos lub w myślach formułę: „Przybywam, by poznać duchy tego miejsca i okazać im szacunek”. Następnie możecie ofiarować im prosty, biodegradowalny dar: odrobinę czystej wody czy miodu pitnego, kromkę własnoręcznie upieczonego chleba bądź ciast-ko, zioła lub kwiaty. Nie jest to żadna zapłata ani przekupstwo, a zwykły prezent podkreślający nasz szacunek do nich i miejsca będącego ich domem.

Niekiedy poczujemy duchy związane z miejscem mocy od razu, a w innych przypadkach będziemy musieli wracać tam

kilkukrotnie, by dobrze je poznać. Wszak każdą relację buduje się z czasem.

O co możecie pytać duchy, gdy już poczujecie, że nawiązaliście kontakt? Na przykład o historię odwiedzanego miejsca: jaką pełniło funkcję, jak się w nim kiedyś żyło, dlaczego było dla tu-tejszych ludzi ważne? Takie pytania pomagają zrozumieć charakter duchów. Drugi typ pytań dotyczy waszej relacji z danym obszarem: „Czy mogę tu przyjeżdżać i uprawiać magię?”, „Jak mogę okazać szacunek temu miejscu?”, „Czego to miejsce ode mnie potrzebuje?”. Wreszcie, już po ofiarowaniu darów, możemy poprosić duchy o konkretne wskazówki: „Czego powinienem się nauczyć w tym miejscu?”, „Na co powinienem zwrócić uwagę w swoim życiu?”, „Jaką drogą powinienem iść dalej?”. Wystrzegajcie się pytań o pieniądze czy władzę, nie drwijcie ze związanych z danym miejscem duchów, nie obrażajcie ich!

Jeśli przybywając do jednego z opisanych w przewodniku obiektów, nie macie jednak na celu nawiązania kontaktu z duchami, możecie po prostu okazać im szacunek i pamięć przez złożenie drobnej ofiary. To w zupełności wystarczy. W kolejnych rozdziałach przedstawiam wam konkretne propozycje tego, jak dokładnie możecie to zrobić.

Miejsca mocy a magia

Miejsca mocy są doskonałymi stanowiskami do rzucania zaklęć i odprawiania rytuałów. Energia swobodnie przez nie przepływa, a magia aż wibruje w powietrzu. Która czarownica nie chciałaby wykorzystać takiej okazji do wzmocnienia wybranego przez siebie czaru?

Siły pochodzące w miejscach mocy z samej Ziemi, z otaczającej przyrody i czterech żywiołów mogą wesprzeć wasz osobisty

potencjał, poprawić skupienie i oczyścić intencje. Warto się rozejrzeć wokół siebie i wykorzystać przestrzeń, w której zamierza-
cie odprawić rytuał czy rzucić zaklęcie. Niektóre miejsca mocy to
odosobnione sanktuaria dzikiej natury, gdzie nikt nie będzie wam
przeszkadzał, w innych kręci się sporo ludzi, czasem są też zain-
stalowane kamery – lepiej odejść kawałek dalej, by nikomu się nie
narzucać i nie pozwolić się rozpraszać.

Gdy już upatrzyście sobie idealny skrawek, przyjrzyjcie się ota-
czającej was przyrodzie. Czy gdzieś w pobliżu rosną stare drzewa,
z których energii możecie skorzystać? Czy leżą tu kamienie, po-
zostawione przez prastare, bezimienne siły lub przeciwnie, skru-
pulatnie ułożone przez dawnych mieszkańców tych okolic? Czy
sama natura tworzy rodzaj kręgu, na przykład z drzew bądź grzy-
bów? Wszystkie te miejsca pomogą wam w zbudowaniu atmosfery – a każda czarownica wie, jak ważny przed rzuceniem zaklęcia
jest *set&setting* – ale też wzmocnią magiczne siły. Niektóre stano-
wią rodzaj naturalnych portali, dlatego musicie uważać, by przy-
padkiem nie zostać porwanym do krainy *faeries*...

Równie silne właściwości wzmacniające rytuał mogą mieć po-
zostałości dawnych budowli, świątyń, wały kultowe. Jeśli nie mo-
żecie przeprowadzić go w takim miejscu, weźcie z niego garść zie-
mi lub kamyczek do jutowego woreczka (oczywiście tam, gdzie
jest to legalne i dozwolone), a po powrocie połóżcie na swoich
domowych ołtarzach, by połączyć się z jego energią na odległość.
Osobiście posiadam pokaźną kolekcję kamieni, szyszek czy pia-
sku przywiezionych z moich podróży po świętych miejscach ca-
łego świata i uważam je za potężne artefakty. Ostrożnie! Kie-
dyś próbowałam wywieźć kilka muszli znalezionych na Sardynii
w pobliżu starożytnych ruin i o mało co nie przypłaciłam tego
mandatem w takiej wysokości, że pewnie musiałabym go spłacać
po dziś dzień!

Dobrym pomysłem jest także wykonanie rytuału o określonej porze. Wiadomo, że nie w każdym miejscu mocy możecie praktykować w czasie pełni, dokładnie o północy (choć pewnie znajdują się takie, gdzie byłoby to osiągalne). Najlepiej dobrać do oczekiwanych rezultatów zarówno porę dnia, jak i szerzej – porę roku.

Niezależnie od tego, jaki rodzaj magii chcecie praktykować, zawsze pamiętajcie, że miejsc, z których energii zamierzamy skorzystać, absolutnie nie wolno niszczyć, zaśmiecać, brudzić, dewastować. Odwiedzacie je z szacunkiem dla świętej ziemi, i dla przyrody czy zabytków dawnych cywilizacji, które podziwiacie. Jeżeli okażecie im należyty respekt, z pewnością będziecie mogli poprosić je o użyczenie odrobiny magii oraz pozytywnych, uzdrawiających wibracji.

Dlaczego o tym piszę? Ponieważ zdarzało mi się znajdować „śmierci” po magicznych obrzędach w miejscach mocy, co za każdym razem podnosiło mi ciśnienie! Podczas zwiedzania kamiennych kręgów w Odrach natknęłam się na resztki stopionych świec, stearynę i ślady wypalanej ziemi. Przy wałach kultowych na Łysej Górze znalazłam kiedyś porzucone kadzidełka, a pod moim „osobistym” ogromnym dębem w lesie za domem ktoś zostawił dary dla elfów... tyle że zrobione z plastiku.

Czy wiedzieliście, że problem niszczenia i zaśmiecania miejsc mocy przez społeczność ezoteryczną jest coraz częściej poruszany przez archeologów, zarządców parków narodowych oraz lokalne społeczności? Od jakiegoś czasu zaobserwowali oni właśnie to, o czym mówię: pozostawianie różnych przedmiotów rytualnych, jak świece, kadzidła, kryształy, kamyczki ułożone w spirale czy kręgi, kartki z intencjami bądź życzeniami, a nawet plastikowe figurki i talizmany! Często są one składane jako „ofiary dla miejsca” albo stanowią element rytuałów. W praktyce jednak prowadzi to do zaśmiecania i niszczenia krajobrazu, zwłaszcza w miejscach chronionych przyrodniczo lub archeologicznie.

Dobrym przykładem jest Sedona w Arizonie. W okolicach słynnych portali energetycznych strażnicy parku narodowego regularnie sprzątają kamienne kopczyki, kryształ, świece i inne przedmioty pozostawiane przez turystów. Wiele z nich jest wykonanych z plastiku bądź materiałów, które nie rozkładają się w środowisku naturalnym. Lokalni przewodnicy i organizacje ekologiczne apelują, aby odwiedzający nie zostawiali żadnych przedmiotów, nawet jeśli mają dobre intencje. Podobny problem pojawił się również przy starożytnych stanowiskach archeologicznych, takich jak Stonehenge. Na festiwal podczas przesilenia letniego gromadzą się tam tysiące osób związanych z różnymi nurtami duchowymi. Choć większość zachowuje się odpowiedzialnie, ochroniarze zwracają uwagę na pozostawiane śmieci, ślady ognisk, uszkodzenia kamieni. Jeszcze bardziej wrażliwe są miejsca istotne dla rdzennych społeczności. Na przykład przy monolicie Uluru, który jest święty dla ludu Anangu, przez lata turyści zostawiali „magiczne” przedmioty. Dla rdzennych Australijczyków to po prostu brak szacunku wobec ich tradycji i kultury, mówiąc wprost: ignorancja białych. Z tego powodu wprowadzono różne ograniczenia i kampanie edukacyjne. Z kolei archeolodzy, nawet w Polsce, na przykład w Grzybnicy, Odrach, Węsiorach, zwracają uwagę, że nawet pozornie niewinne działania, jak układanie własnych kręgów z kamyczków, przesuwanie głazów czy rozpalanie świec, mogą niszczyć stanowiska archeologiczne. W wielu przypadkach trudno później odróżnić współczesne ingerencje od autentycznych śladów dawnych kultur. Dlatego instytucje zajmujące się ochroną dziedzictwa coraz częściej proszą odwiedzających, aby nie zmieniali krajobrazu i nie pozostawiali żadnych przedmiotów.

W ostatnich latach w samej społeczności ezoterycznej i czarowniczej pojawił się też bardzo bliski mi ruch, który promuje

zasadę podobną do tej znanej ze standardowej turystyki: *leave no trace* – „nie zostawiaj śladów”. Oznacza to medytowanie czy odprawianie rytuałów w naturze bez ingerencji w środowisko. Zamiast używania świec, kręgów z soli czy palenia kadzideł zachęca się do symbolicznych gestów, takich jak chwila ciszy, modlitwa lub sprzątnięcie znalezionych śmieci.

Zauważcie, że problem niszczenia miejsc mocy uwidacznia ciekawy paradoks. Wiele osób odwiedza je z przekonaniem, że są to przestrzenie święte i wymagające szacunku, ale niektóre ich praktyki prowadzą do odwrotnego skutku: degradacji przyrody i dziedzictwa kulturowego. Dlatego tak ważne jest podkreślanie, że prawdziwy szacunek wobec takich miejsc oznacza minimalną ingerencję i ochronę ich naturalnego stanu!

Co robić (i czego nie robić) w miejscu mocy

Wejdźcie w stan ciszy i uważności

Pozwólcie sobie, w miarę możliwości, na wyciszenie. Zanim zaczniecie jakąkolwiek praktykę magiczną, zatrzymajcie się na chwilę, poobserwujcie przestrzeń, krajobraz, wsłuchajcie się w dźwięki natury. Kto wie, może nawet samo spokojne bycie w danym miejscu jest już najlepszą formą kontaktu z jego „duchem”? Jeśli zwiedzacie dany obiekt z przewodnikiem, maksymalnie wykorzystajcie czas wolny, jaki zwykle grupa otrzymuje na koniec – darujcie sobie pamiątki, znajdźcie cichy, odosobniony kąt i po prostu bądźcie tam. Obserwujcie widok ze szczytu góry i zadawajcie sobie pytanie: jak to miejsce mogło wyglądać tysiące lat temu? Co widzieli ludzie, którzy przybywali tu wtedy na „duchową pielgrzymkę”? Dlaczego akurat tę przestrzeń uznali za wyjątkową i magiczną? Pozwólcie, by przez waszą wyobraźnię swobodnie przepływały wizje, sceny i obrazy.

Korzystajcie z uzdrawiającej energii

Wizyta w wielu świętych miejscach naszych przodków może mieć zbawienny wpływ na nasze ciała i umysły. Jak wyjaśnia Lampert-Smak, szczególnie góry wykazują pod tym względem niezwykle właściwości, występuje w nich bowiem największe stężenie jonów ujemnych, szczególnie w pobliżu wodospadów. Według radiestetki pozwala to na regenerację płuc i skóry, poprawia wzrok i ogólnie zwiększa siły vitalne. Zauważcie, że już w epoce romantyzmu, a później Młodej Polski poeci pisali o oddychaniu „pełną piersią” i niezwykłym uduchowieniu, które możliwe jest tylko wtedy, gdy obserwuje się świat z perspektywy wysokich szczytów. Te emocje są uniwersalne dla wszystkich pokoleń, narodów i religii, dlatego w górach możemy dzisiaj poczuć się tak samo, jak nasi przodkowie tysiące lat temu.

Czerpcie energię z drzew

Drzewa to naturalne filary energii Ziemi. Już Słowianie wiedzieli, że ich korzenie sięgają głęboko w glebę, a korony otwierają się ku niebu, dlatego wyobrażali sobie, że drzewa łączą świat nadziemny, ziemski i zaświaty. Tak właśnie wyglądała *axis mundi* wielu religii: dla Słowian był to dąb, dla wikingów jesion, Yggdrasil.

W miejscach mocy ich działanie bywa szczególnie odczuwalne: stare rośliny dziko rosnące w takich przestrzeniach są zarazem strażnikami i nośnikami pamięci natury.

Magiczną pracę z drzewem zacznijcie od spokojnego wejścia w jego przestrzeń. Podejdźcie powoli i zatrzymajcie się kilka kroków przed nim. Jednym z najprostszych sposobów pracy z energią drzewa jest oparcie dłoni o pień. Wystarczy stanąć wygodnie, położyć dłonie na korze i skupić się na oddechu. Wyobraźcie sobie, że wraz z wdechem z korzeni drzewa płynie ku wam spokojna, stabilna energia ziemi. Z wydechem oddajecie napięcie

i zmęczenie. Po kilku minutach wiele osób zaczyna odczuwać ciepło w dłoniach albo subtelne pulsowanie, ponieważ ludzkie ciało zaczyna się harmonizować z rytmem drzewa.

Inną praktyką jest oparcie pleców o pień. W tej pozycji wasz kręgosłup znajduje się wzdłuż drzewa, co symbolicznie pozwala zsynchronizować własną energię z jego pionową osią od korzeni do korony. Możecie wtedy zwizualizować sobie z zamkniętymi oczami, że korzenie drzewa stabilizują waszą energię, a korona pomaga oczyścić umysł i otworzyć się na inspirację.

Pamiętajcie, że różne gatunki drzew mają odmienne właściwości energetyczne, dlatego podczas wędrówek po miejscach mocy wybierzcie drzewo, które w danym momencie życia najbardziej was przyciąga.

Na koniec ciekawostka: tego typu dendroterapia od dawna nie należy już do praktyk zarezerwowanych wyłącznie dla ludzi zgłębiających alternatywną duchowość i czarownictwo. Obecnie jest oficjalnie polecana przez psychologów, coachów i znawców *body and mind wellness*.

Zachowujcie pokorę wobec miejsca

Zawsze traktujcie miejsce mocy jak świątynię natury. Nie musi być związane z żadnymi oficjalnymi ruinami, ze stanowiskiem archeologicznym czy skansenem, wystarczy, że mamy świadomość, iż onegdaj znajdowało się tu coś ważnego dla mieszkańców tych ziem. Pamiętajcie, że miejsca mocy są niczym dary Matki Ziemi dla nas – warto, byśmy mądrze z nich korzystali, brali tylko tyle, ile potrzebujemy, i odwiedzali je świadomie, z poczuciem, że mogą nas uleczyć, natchnąć, zainspirować, wzmocnić. Tak naprawdę wcale nie musicie niczego robić, aby doświadczyć ich atmosfery. Czasem najgłębszą praktyką są medytacja, modlitwa lub spokojny spacer.

Pozostawcie miejsce takim, jakie zastaliście

Energia miejsca mocy nie potrzebuje fizycznych przedmiotów, aby działać. Jeśli więc wykonujecie rytuał, nie ingerujcie w kraj-obraz. Możecie pracować z intencją, oddechem, medytacją, modlitwą, afirmacjami.

Szanujcie lokalne tradycje i społeczności oraz ich wyznania

Wiele miejsc mocy jest jednocześnie stanowiskami archeologicznymi albo świętymi miejscami lokalnych kultur. Warto poznać ich historię i zachowywać się z szacunkiem. Nawet jeśli nie odpowiada wam fakt, że słowiańskie sanktuaria zostały zmienione w chrześcijańskie kościoły, absolutnie nie wolno niczego niszczyć, dewastować bądź okazywać lekceważenie osobom, które przyjeżdżają tam, by się pomodlić. Edukowanie na siłę staruszki przyjeżdżającej do klasztoru na Łysej Górze uważam za dziecinne, a może nawet wstrętne. Cokolwiek prywatnie uważamy na temat dawnych metod chrystianizacji, musimy zaakceptować fakt, że dzisiaj dawne święte miejsca pogan są równie ważne dla wyznawców innych religii. Pamiętajcie, że pokolenia i wiary mogą się zmieniać w czasie, ale samo miejsce i jego energia – pozostają.

Nie przesuwajcie kamieni i nie budujcie konstrukcji

Układanie kamiennych kręgów, kopczyków czy „ołtarzy” może niszczyć stanowiska archeologiczne lub naturalny krajobraz. Podobnie ogień, nawet ten ze świec, jest jednym z najczęstszych powodów degradacji takich miejsc. Wosk potrafi zostawić trwałe ślady na skałach i zabytkach.

Nie próbujcie „brać energii” z miejsca kosztem natury

W wielu tradycjach uważa się, że prawdziwy kontakt z miejscem polega na harmonii i równowadze, a nie na „wyciąganiu energii”. Nie należy traktować miejsca mocy jak źródła, z którego można po prostu zabierać energię dla siebie.

Pamiętajcie, że takie miejsca najlepiej działają wtedy, gdy człowiek wchodzi z nimi w relację równowagi i wzajemności, a nie jednostronnego brania. Natura nie jest magazynem energii przeznaczonym do eksploatacji, lecz żywą przestrzenią, z którą można się dostroić. Prawdziwy kontakt z miejscem polega raczej na harmonizacji własnego stanu z rytmem krajobrazu. Dzięki temu nie będziecie wyciągać energii z miejsca, lecz pozwolicie, by siły natury same wam ją oferowały, dostroicie się do nich. W wielu tradycjach ezoterycznych mówi się też o zasadzie wzajemności: jeśli otrzymujesz coś od miejsca (spokój, inspirację, siłę), warto odpowiedzieć szacunkiem, troską o przyrodę i pozostawieniem przestrzeni w nienaruszonym stanie. Dzięki temu miejsca mocy będą mogły służyć kolejnym pokoleniom jeszcze przez wiele, wiele lat.

SIEGNIJ PO WIĘCEJ!

i wiele innych znajdziesz na:

WWW.CZARYMARY.PL